

Στήν υπόθεση 84/81,

πού έχει ως αντικείμενο αίτηση του High Court of Justice, Queen's Bench Division, Commercial Court, προς τό Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς πού έκκρεμει ενώπιον του δικαστηρίου αυτού μεταξύ

STAPLE DAIRY PRODUCTS LIMITED

καί

INTERVENTION BOARD FOR AGRICULTURAL PRODUCE,

ή έκδοση προδικαστικής απόφασεως ως προς την έρμηνεία του άρθρου 5 του κανονισμού 652/79 του Συμβουλίου, της 29ης Μαρτίου 1979, περί των συνεπειών του εύρωπαϊκού νομισματικού συστήματος στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής (OJ L 84, σ. 1), όπως έτροποποιήθη από τους κανονισμούς του Συμβουλίου 1264/79 της 25ης Ιουνίου 1979 (OJ L 161, σ. 1), και 1011/80 της 23ης Απριλίου 1980 (OJ L 108, σ. 3), καθώς επίσης ως προς τό κύρος του κανονισμού 846/80 της Έπιτροπής, της 2ας Απριλίου 1980, περί τροποποιήσεως του κανονισμού (ΕΟΚ) 2140/79 όσον αφορά την κατάργηση, ως προς τό Ένωμένο Βασίλειο, των νομισματικών έξισωτικών ποσών σε όρισμένους τομείς και την είσαγωγή τους σε άλλους τομείς (OJ L 91, σ. 1),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

συγκείμενο από τους J. Mertens de Wilmars, πρόεδρο, G. Bosco, A. Touffait και O. Due, πρόεδρους τμήματος, P. Pescatore, Mackenzie Stuart, A. O'Keefe, T. Koormans, U. Everling, A. Χλωρό και F. Grévisse, δικαστές,

γενικός είσαγγελεύς: Sir Gordon Slynn
γραμματεύς: A. Van Houtte

έκδίδει την ακόλουθη

ΑΠΟΦΑΣΗ

Περιστατικά

Τά πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως, ή εξέλιξη της διαδικασίας και οι παρατηρήσεις πού υπεβλήθησαν δυνάμει του άρθρου 20 του Πρωτοκόλλου περί του Όργανισμού του Δικαστηρίου της ΕΟΚ έχουν συνοπτικώς ως εξής:

I — Πραγματικά περιστατικά και έγγραφη διαδικασία

1. Ό κανονισμός 652/79 του Συμβουλίου, της 29ης Μαρτίου 1979, περί των συνεπειών του ευρωπαϊκού νομισματικού συστήματος στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής (ΟJ L 84, σ. 1) συνέτεινε στην δημιουργία του ευρωπαϊκού νομισματικού συστήματος, ορίζοντας ότι τά ποσά πού μέχρι τότε καθορίζοντο σε λογιστικές μονάδες για την εφαρμογή της κοινής γεωργικής πολιτικής θά εκφράζονται στο εξής σε ECU δάσει καθορισμένου συντελεστού.

Τό σύστημα αυτό διетήρησε επίσης ένα σύστημα μειώσεων (franchises) πού είχε εφαρμοσθεί, υπό ποικίλες μορφές, από τό 1974. Τό σύστημα αυτό, στόχος του οποίου είναι νά αποφευχθεί ή υπερβολική αποζημίωση κατά την εφαρμογή των νομισματικών εξισωτικών ποσών (ΝΕΠ), συνίσταται στην μείωση της νομισματικής διαφοράς πού χρησιμοποιείται για τον καθορισμό των ΝΕΠ. Πρός τοῦτο, ό κανονισμός 652/79 έτροποποίησε τον κανονισμό 974/71 του Συμβουλίου, της 12ης Μαΐου 1971, περί όρισμένων μέτρων συγκυριακής πολιτικής πού πρέπει νά ληφθούν στον

γεωργικό τομέα σάν συνέπεια της προσωρινής διευρύνσεως των περιθωρίων διακυμάνσεως των νομισμάτων όρισμένων Κρατών μελών (ΕΕ είδ. έκδ. 03/006, σ. 192), όπως έτροποποιήθη από τον κανονισμό 1112/73 του Συμβουλίου της 30ης Απριλίου 1973 (ΕΕ είδ. έκδ. 03/009, σ. 160) μέ την προσθήκη διατάξεως, δυνάμει της όποις τό ποσοστό ή τά μέσα ποσοστά πού εφαρμόζονται στις τιμές για νά συναχθούν τά ΝΕΠ μειώνονται κατά όρισμένο συντελεστή. Ό συντελεστής αυτός ήταν 1,50 μονάδα για τά Κράτη μέλη, όπως τό Ένωμένο Βασίλειο, πού είχαν κυμαινόμενα νομίσματα, δέν συμμετείχαν, δηλαδή, στο ευρωπαϊκό νομισματικό σύστημα.

Σύμφωνα μέ τό άρθρο 5 παράγραφος 2 του κανονισμού 652/79, ή αρχική ισχύς του ήταν μέχρι της 30ης Ιουνίου 1979, ήμερομηνία πού μετετέθη κατόπιν στην 31η Μαρτίου 1980, δυνάμει του άρθρου 1 του κανονισμού 1264/79 του Συμβουλίου (ΟJ L 161, σ. 1).

Τήν 18η Φεβρουαρίου 1980, ή Έπιτροπή υπέβαλε στο Συμβούλιο σειρά προτάσεων μέ σκοπό την παγίωση των ισχυουσών γεωργο-νομισματικών διατάξεων και την εισαγωγή του ECU στην κοινή γεωργική πολιτική. Έπειδή, όμως, τό Συμβούλιο δέν κατέληξε σε συμφωνία, ή Έπιτροπή υπέβαλε, την 20ή Μαρτίου 1980, πρόταση περί παρατάσεως της ισχύος του κανονισμού 652/79 μέχρι της 30ης Ιουνίου 1980 (ΟJ C 81, σ. 3). Ούτε αυτή ή πρόταση έγινε δεκτή από τό Συμβούλιο έντός εύλόγου χρόνου, επειδή ή βρετανική κυβέρνηση έδωσε ως προϋπόθεση της συναινέσεώς της την τροποποίηση του κανονισμού κατά

τρόπον ώστε να καταργηθεί ή μείωση για τα κυμαινόμενα νομίσματα που ανατιμώνται. Έτσι, η ισχύς του κανονισμού έληξε την 31η Μαρτίου 1980.

Δεδομένου ότι έπρεπε να τροποποιήσει τα ΝΕΠ λόγω μεταβολής της αξίας της στερλίνας, ή Έπιτροπή εξέδωσε, την 2α 'Απριλίου 1980, τον κανονισμό 846/80, περί τροποποιήσεως του κανονισμού (ΕΟΚ) 2140/79 όσον αφορά την κατάργηση, ως προς τό 'Ηνωμένο Βασίλειο, των νομισματικών έξισωτικών ποσών σε όρισμένους τομείς και την εισαγωγή τους σε άλλους τομείς (ΟJ L 91, σ. 1). Με τον κανονισμό αυτό, ό όποιος άρχισε να ισχύει την 7η 'Απριλίου 1980, ήμερομηνία της δημοσιεύσεώς του στην Έπίσημη Έφημερίδα, ή Έπιτροπή εισήγαγε, μεταξύ άλλων και στον γαλακτοκομικό τομέα, θετικά ΝΕΠ, διατηρώντας, όμως, την μέθοδο ύπολογισμού σε σχέση με τό ECU και λαμβάνοντας ύπ' όψη την μείωση κατά 1,50 μονάδα που προέδλεπε για τό 'Ηνωμένο Βασίλειο ό κανονισμός 652/79.

Κατόπιν νέας μεταβολής της τιμής, μεταξύ άλλων νομισμάτων, και της στερλίνας, ό κανονισμός 846/80 αντικατεστάθη από τον κανονισμό 967/80 της Έπιτροπής, της 18ης 'Απριλίου 1980, περί τροποποιήσεως των νομισματικών έξισωτικών ποσών (ΟJ L 103, σ. 1). Ό κανονισμός αυτός διετήρησε την ίδια μέθοδο ύπολογισμού και την ίδια μείωση, αλλά κατήργησε τά θετικά νομισματικά έξισωτικά ποσά που είχαν εφαρμογή στο 'Ηνωμένο Βασίλειο για τους περισσότερους τομείς, περιλαμβανομένου και του γαλακτοκομικού τομέως, με την αίτιολογία ότι τά ύπολογιζόμενα κατά τον τρόπο αυτό ποσά ήταν άμελητέα έν σχέσει προς την μέση αξία των οικείων προϊόντων.

Στό προοίμιο των κανονισμών 846/80 και 967/80, ή Έπιτροπή αναφέρει:

«... για να άποφευχθεί ένα κενό στό σύστημα, που θά όδηγουσε ιδίως στην αύξηση ή στην επανεισαγωγή των νομισμα-

τικών έξισωτικών ποσών για όρισμένα Κράτη μέλη, παρίσταται αναγκαίο, έν όψει του προέχοντος δημοσίου συμφέροντος και ως προληπτικό μέτρο μέχρις ότου τό Συμβούλιο άποφασίσει όριστικώς επί του θέματος, να συνεχισθεί ή εφαρμογή του συστήματος ύπό την παρούσα μορφή του, δηλαδή με τον ύπολογισμό των νομισματικών έξισωτικών ποσών σε σχέση με τό ECU και λαμβάνοντας ύπ' όψη τις μειώσεις που προβλέπονται από τον κανονισμό (ΕΟΚ) 652/79.»

Υπό τό ίδιο πνεύμα, ή Έπιτροπή ένημέρωσε σχετικώς τους έπιχειρηματίες με ανακοίνωση που έδημοσιεύθη στην έπίσημη έφημερίδα της 9ης 'Απριλίου 1980 (ΟJ C 87, σ. 12).

Τήν 23η 'Απριλίου 1980, τό Συμβούλιο εξέδωσε τον κανονισμό 1011/80, περί τροποποιήσεως του κανονισμού (ΕΟΚ) 652/79 περί των συνεπειών του εύρωπαϊκού νομισματικού συστήματος στό πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής (ΟJ L 108, σ. 3). Τό άρθρο 1 του κανονισμού αυτού, ή τυπική ισχύς του όποιου άρχισε την 26η 'Απριλίου 1980, ήμερομηνία της δημοσιεύσεώς του στην Έπίσημη Έφημερίδα, έχει ως εξής:

«Με ισχύ από 1ης 'Απριλίου 1980, ή ήμερομηνία "31η Μαρτίου 1980" που αναφέρεται στό δεύτερο έδάφιο του άρθρου 5 του κανονισμού (ΕΟΚ) 652/79 αντικαθίσταται από την ήμερομηνία "30ή 'Ιουνίου 1980", χωρίς όμως να θίγονται τά άτομικά δικαιώματα που απέκτησαν οι έπιχειρηματίες.»

2. Μεταξύ 1ης 'Απριλίου 1980 και 26ης 'Απριλίου 1980, ή εταιρία Staple Dairy Products Limited, ένάγουσα στην κυρία δίκη, εξέγαγε γαλακτοκομικά προϊόντα από τό 'Ηνωμένο Βασίλειο προς άλλα Κράτη μέλη της Κοινότητας. Τό έναγόμενο στην κυρία δίκη, Intervention Board for Agricultural Produce, άρχή άρμοδια, κατά την βρετανική νομοθεσία, μεταξύ άλλων, για την καταβολή των ποσών που χορηγεί ή Κοινότης

κατ' εφαρμογή της κοινής γεωργικής πολιτικής, κατέβαλε στην έναγουσα, για τις εξαγωγές αυτές, νομισματικά εξισωτικά ποσά δάσει των ποσών που καθορίζονται από τους ανωτέρω κανονισμούς της Έπιτροπής, αφαιρώντας, δηλαδή, 1,50 μονάδες από το ποσοστό που προκύπτει.

Η Staple Dairy Products Limited ήσκησε αγωγή ενώπιον του High Court, ζητώντας κατ' ουσία να αναγνωρισθεί ότι εδικοιοῦτο νομισματικών εξισωτικών ποσών στα όποια δέν έχει επέλθει μείωση.

Κρίνοντας ότι ή απόφασή του εξαρτάται από ζητήματα άφορώντα τό κύρος καί τήν έρμηνεία των διατάξεων του κοινοτικού δικαίου, τό High Court ανέβαλε τήν έκδοση όριστικής απόφάσεως καί υπέβαλε στό Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της συνθήκης ΕΟΚ, τά ακόλουθα έρωτήματα:

- «1. Έν ὄψει της ήμερομηνίας που όρισε τό άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΟΚ) 652/79 του Συμβουλίου, όπως έτροποποιήθη από τό άρθρο 1 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1264/79 του Συμβουλίου, είχαν υποχρέωση οί άρμόδιες άρχές του Ένωμένου Βασιλείου, ως προς τίς συναλλαγές που έπραγματοποιήθηκαν από 1ης Απριλίου 1980 μέχρι καί 26ης Απριλίου 1980, νά καταβάλλουν νομισματικά εξισωτικά ποσά επί των εξαγωγών γαλακτοκομικών προϊόντων από τό Ένωμένο Βασίλειο προς άλλα Κράτη μέλη των Εϋρωπαϊκών Κοινοτήτων, χωρίς νά προβαίνουν σέ μείωσή τους κατά 1,50 μονάδες;
2. Ό κανονισμός (ΕΟΚ) 846/80 της Έπιτροπής, ό όποιος εξέδόθη μετά τήν ήμερομηνία που όρισε τό άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΟΚ) 652/79 του Συμβουλίου, όπως έτροποποιήθη κατά τά άνωτέρω, είναι άκυρος λόγω άναρμοδιότητος ή γιά όποιοδήποτε άλλο λόγο, κατά τό μέτρο κατά τό όποιο προ-

έβλεπε, πριν από τήν δημοσίευση του κανονισμού (ΕΟΚ) 1011/80 του Συμβουλίου, τήν μείωση κατά 1,50 μονάδες των νομισματικών εξισωτικών ποσών που είναι καταδλητέα επί των εξαγωγών γαλακτοκομικών προϊόντων από τό Ένωμένο Βασίλειο προς άλλα Κράτη μέλη της Εϋρωπαϊκής Κοινοτήτος;

3. Όσον άφορά τό άρθρο 1 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1011/80 του Συμβουλίου:

- α) Τί αποτέλεσμα έχει ή διάταξη αυτή όσον άφορά τίς συναλλαγές που έπραγματοποιήθηκαν στό πλαίσιο των εξαγωγών γαλακτοκομικών προϊόντων από τό Ένωμένο Βασίλειο προς άλλα Κράτη μέλη κατά τήν περίοδο μεταξύ 1ης Απριλίου καί 26ης Απριλίου 1980;

- 6) Ποιά είναι ή φύση των άτομικών δικαιωμάτων των επιχειρηματιών που αναφέρονται στό άρθρο αυτό, πώς καί υπό ποιές συνθήκες αποκτώνται τέτοια δικαιώματα, καί μέ ποιό τρόπο δύναται νά αποφευχθεί ή παραβίασή τους;»

3. Η διάταξη περί παραπομπής έπρωτοκολλήθη στην γραμματεία του Δικαστηρίου τήν 10η Απριλίου 1981.

Σύμφωνα μέ τό άρθρο 20 του Πρωτοκόλλου περί του Όργανισμού του Δικαστηρίου της ΕΟΚ, γραπτές παρατηρήσεις κατέθεσαν ή εταιρία Staple Dairy Products Limited, εκπροσωπούμένη από τόν David Vaughan, Queen's Counsel, καί τόν R. G. Clinton, Solicitor ή δρετανική κυβέρνηση, εκπροσωπούμένη από τόν W. H. Godwin του Treasury Solicitor's Office· τό Συμβούλιο των Εϋρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενο από τόν Bernhard Schloh, σύμβουλο της νομικής ύπηρεσίας του Συμ-

δουλίου, και η Έπιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον Richard Wainwright, μέλος της νομικής της υπηρεσίας.

Τό Δικαστήριο, κατόπιν εκθέσεως του εισηγητού δικαστού και μετ' άκρόαση του γενικού εισαγγελέως, άπεφάσισε νά προχωρήσει στην προφορική διαδικασία χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή άποδείξεων.

II — Γραπτές παρατηρήσεις

1. α) Η *Staple Dairy Products Limited* υποστηρίζει, ως προς τά *δύο πρώτα έρωτήματα*, ότι μετά την λήξη της ισχύος του κανονισμού 652/79, την 31η Μαρτίου 1980, η Έπιτροπή δέν είχε πλέον την έξουσία νά ένεργεί και ό όργανισμός παρεμβάσεως δέν είχε πλέον την έξουσία νά προβαίνει σέ καταβολές, ως εάν νά έξηκολούθει νά ισχύει ό κανονισμός αυτός. Μέ την λήξη της ισχύος του κανονισμού 652/79 επανήλθε τό προηγούμενο status quo, όποτε η Έπιτροπή ένήργησε παρανόμως καθορίζοντας τά ΝΕΠ κατά τρόπον ώστε νά εφαρμόζεται έπ' αυτών η μείωση μετά την 31η Μαρτίου 1980. Τό γεγονός ότι, τό Συμβούλιο δέν ένήργησε σύμφωνα μέ τίς προτάσεις της Έπιτροπής και έντός των προθεσμιών πού είχε τάξει η τελευταία, δέν ήταν δυνατό νά δημιουργήσει νομικό κενό ή χάσμα πού θά ήταν ανάγκη νά άποφευχθεί.

Έπικουρικώς, η *Staple Dairy Products Limited* υποστηρίζει ότι, άκόμη κι άν γίνει δεκτό ότι ό κανονισμός 846/80 της Έπιτροπής είχε ως αποτέλεσμα την παράταση της μείωσης, δέν ήταν δυνατό νά άρχισι νά ισχύει πριν από την ήμερομηνία της δημοσιεύσεώς του στην Έπίσημη Έφημερίδα, δηλαδή την 7η Άπριλίου 1980, και σέ καμμία περίπτωση δέν θά ήδύνατο νά τρο-

ποποιήσει την κατάσταση πού ύφίστατο μεταξύ 31ης Μαρτίου 1980 και 7ης Άπριλίου 1980.

Έν συμπεράσματι, η *Staple Dairy Products Limited* προτείνει νά δοθεί ή έξής άπάντηση στά δύο πρώτα έρωτήματα:

«Άπό της λήξεως του χρονικού διαστήματος πού προβλέπεται στό άρθρο 5 του κανονισμού του Συμβουλίου 652/79, όπως έτροποποιήθη (δηλαδή, μετά την 31η Μαρτίου 1980) και μέχρι της 26ης Άπριλίου 1980:

- (i) Η Έπιτροπή έστερείτο έξουσίας νά έκδώσει και νά θέσει σέ εφαρμογή από της 7ης Άπριλίου 1980 τον κανονισμό της 846/80 (και τον κανονισμό της 967/80), κατά τό μέτρο πού οι διατάξεις του παρατείνουν την εφαρμογή της προΐσχυούσης μείωσης κατά 1,50 μονάδες στά ΝΕΠ πού είναι καταδλητέα κατά την έξαγωγή γαλακτοκομικών προϊόντων από τό Ένωμένο Βασίλειο προς άλλα Κράτη μέλη·

και

- (ii) τό Intervention Board for Agricultural Produce είχε υποχρέωση νά καταβάλει τά σχετικά μέ τίς έξαγωγές αυτές ΝΕΠ, χωρίς νά επιφέρει τέτοιες μείώσεις.»

6) Τό *τρίτο έρώτημα* θέτει τό πρόβλημα της νομοθεσίας μέ αναδρομική ισχύ και των κεκτημένων δικαιωμάτων. Έξάγοντας σημαντικές ποσότητες βουτύρου μεταξύ 1ης Άπριλίου 1980 και 26ης Άπριλίου 1980, η *Staple Dairy Products* απέκτησε άτομικά δικαιώματα του είδους εκείνων πού προστατεύονται ρητώς από τον κανονισμό 1011/80 και έδικαιούτο, συνεπώς, νά λάβει τά ΝΕΠ χωρίς την μείωση.

Έν πάση περιπτώσει, τό Συμβούλιο ἐνήργησε παρανόμως μέ τήν θέσπιση τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ κανονισμοῦ 1011/80, ἄν πρό-
θεσή του ἦταν ἡ ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου
αὐτοῦ ἐπὶ ἐξαγωγῶν πού ἐπραγματο-
ποιήθηκαν πρό τῆς ἡμερομηνίας τῆς θεσπί-
σεώς του. Σύμφωνα μέ τήν νομολογία τοῦ
Δικαστηρίου, ἕνα τέτοιο ἀναδρομικό ἀποτέ-
λεσμα ἀντιβαίνει στίς γενικές διατάξεις τοῦ
κοινοτικοῦ δικαίου. Ἐξαίρεση δέν δικαιο-
λογεῖται ἐν προκειμένῳ, διότι ὁ κανονισμός
1011/80 δέν ἐξεδόθη ὑπὸ ἐπείγουσες οἰκο-
νομικές συνθήκες.

Κατά συνέπεια, στό τρίτο ἐρώτημα ἐνδεί-
κνυται νά δοθεῖ ἡ ἀκόλουθη ἀπάντηση:

«Σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 1 τοῦ κανονισμοῦ
1011/80 τοῦ Συμβουλίου, δέν συντρέχει
περίπτωση μειώσεως κατά 1,50 μονάδες
τῶν ΝΕΠ κατά τήν ἐξαγωγή γαλακτοκο-
μικῶν προϊόντων ἀπό τό Ἡνωμένο Βασι-
λεῖο πρὸς ἄλλα Κράτη μέλη, ὅταν τό
δικαίωμα εἰσπράξεως τῶν ΝΕΠ ἐγεννήθη
κατά τήν περίοδο ἀπὸ 1ης Ἀπριλίου 1980
μέχρι 26ης Ἀπριλίου 1980 (περιλαμβανο-
μένων καί τῶν δύο αὐτῶν ἡμερομηνιῶν).»

2. Ἡ *δρετανική κυβέρνηση* περιορίζει τίς
παρατηρήσεις της στό *δεύτερο ἐρώτημα*, μέ
τό ὁποῖο τίθεται τό ζήτημα τῆς ἁρμο-
διότητος τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἀντιθέτως πρὸς ὅ,τι ὑποστηρίζει ἡ Ἐπι-
τροπή, ἡ στιγμιαία ἀπουσία μιᾶς ἀποφά-
σεως τοῦ Συμβουλίου περὶ παρατάσεως τῆς
ἐφαρμογῆς τοῦ κανονισμοῦ 652/79 δέν εἶχε
ὡς συνέπεια νομικό κενό ἢ ρήγμα στό
σύστημα. Δεδομένου ὅτι, σέ ὅλους τοὺς
κανονισμούς τοῦ Συμβουλίου πού ἐξε-
δόθηκαν μετὰ τὸν κανονισμό 652/79, οἱ
τιμές, τὰ ποσά καί οἱ ἀντιπροσωπευτικοί
συντελεστές ἐξεφράζοντο, ὅσον ἀφορᾷ, τήν
κοινὴ γεωργικὴ πολιτικὴ, σέ ECU, δέν
ἐξηρτῶντο νομικῶς ἀπὸ τὸν κανονισμό

652/79. Κατά συνέπεια, ἡ λήξη τῆς ἰσχύος
τοῦ κανονισμοῦ αὐτοῦ, τὴν 31η Μαρτίου
1980, δέν ἦταν δυνατό νά προκαλέσει στήν
πράξη σοβαρές δυσχέρειες.

Ἐν πάση περιπτώσει, δέν ὑπῆρξε ρήγμα στό
σύστημα ἐφαρμογῆς τῶν κανόνων περὶ μειώ-
σεως, διότι, μέ τήν κατάργηση τοῦ κανο-
νισμοῦ 652/79, ὁ ὁποῖος εἶχε τροποποιήσει
τὸν κανονισμό 974/71, ὁ τελευταῖος
ἐπανῆλθε στήν ἀρχικὴ του μορφή καί ἦταν
ἐφαρμοστέος κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο, ὅπως
καί πρό τῆς ἐκδόσεως τοῦ κανονισμοῦ
652/79. Δέν ὑπῆρχε, ἐπομένως, νομικὴ
δάση γιὰ τήν θέσπιση τοῦ κανονισμοῦ
846/80 τῆς Ἐπιτροπῆς.

Ἐν τούτοις, παρέλκει ἐν προκειμένῳ
ἀπάντηση στό ἐρώτημα περὶ τῆς ἁρμο-
διότητος τῆς Ἐπιτροπῆς, ἀφοῦ ἡ κατά-
σταση πού ἐδημιουργήθη ἀπὸ τὸν κανο-
νισμό 846/80 ἐρρυθμίσθη ἀναδρομικῶς ἀπὸ
τὸν κανονισμό 1011/80 τοῦ Συμβουλίου, ὁ
ὁποῖος παρέτεινε τὴν ἐφαρμογὴ τοῦ κανο-
νισμοῦ 652/79 μέχρι τῆς 30ῆς Ἰουνίου 1980,
μέ ἰσχὺ ἀπὸ 1ης Ἀπριλίου 1980.

Τὸ Δικαστήριον, μέ παγία νομολογία του,
ἔχει ἀναγνωρίσει ὅτι, στό πλαίσιο τοῦ
συστήματος τῶν ΝΕΠ, εἶναι ἐπιτρεπτή μία
περιορισμένης ἐκτάσεως ἀναδρομικὴ ἐφαρ-
μογή, ὑπὸ τὸν ὅρο ὅτι αὐτὴ δικαιολογεῖται
ἀπὸ τό δημόσιο συμφέρον καί ὅτι δέν
θίγονται τὰ κεκτημένα δικαιώματα καί οἱ
θεμιτὲς προσδοκίαι τῶν ἀτόμων. Οἱ προ-
υποθέσεις αὐτές πληροῦνται δεδομένου ὅτι
ὁ κανονισμός 1011/80 ἦταν ἀναγκαῖος γιὰ
τό δημόσιο συμφέρον, προκειμένου νά ἀπο-
φευχθεῖ μιὰ διακοπὴ στήν διατήρηση τοῦ
ἐπιπέδου τῶν γεωργικῶν τιμῶν καί ὅτι
εἶχαν ρητῶς ληφθεῖ ὑπ' ὄψη τὰ κεκτημένα
δικαιώματα τῶν ιδιωτῶν πού ἐνδέχεται νά
θιγοῦν.

Ἐπικουρικῶς, ἡ δρετανικὴ κυβέρνησις
ὑποστηρίζει ὅτι, σέ περίπτωσιν πού τό

Δικαστήριο κρίνει αναγκαίο να εξετάσει το ζήτημα της αρμοδιότητας της Επιτροπής, ή απόφασή του πρέπει να περιοριστεί στις περιστάσεις της κρινόμενης υποθέσεως και να μη αναχθεί σε μία γενική θέση ως προς την νομοθετική εξουσία της Επιτροπής σε περίπτωση νομικού κενού. Τό μόνο προς επίλυση ζήτημα εν προκειμένω είναι αν, κατά την τροποποίηση των ΝΕΠ, η Επιτροπή είχε δικαίωμα να λάβει υπ' όψη τις απαλλαγές που προέβλεπε ο κανονισμός 652/79.

3. Τό Συμβούλιο, που λαμβάνει θέση μόνο επί του *πρώτου ερωτήματος*, αρχίζει με μία ιστορική επισκόπηση. Τό σύστημα των μειώσεων εισήχθη σε περιορισμένη έκταση τό 1974. Τό 1975, σε όλα τά υποτιμηθέντα και κυμαινόμενα νομίσματα εφημέροσθη μία γενική μείωση κατά 1,25 μονάδες. Τό ποσοστό αυτό ηυξήθη σε 1,50 μονάδες τό 1976. Μέ τόν κανονισμό 652/79, ή μείωση κατά 1,50 μονάδες επεξετάθη σε όλα τά κυμαινόμενα νομίσματα, ανατιμηθέντα ή υποτιμηθέντα.

Κατά την σύνταξη του άρθρου 1 του κανονισμού 1011/80 επεδιώχθησαν δύο σκοποί, δηλαδή, αφ' ενός, να καταστεί τό άρθρο αυτό εφαρμοστέο από 1ης Απριλίου 1980 σε όλες τις συναλλαγές και, αφ' ετέρου, να μή θιγούν από την αναδρομική αυτή εφαρμογή τά άτομικά δικαιώματα που ενδεχομένως απέκτησαν οι επιχειρηματίες πρό της έναρξεως της ισχύος του κανονισμού.

Τούς σκοπούς αυτούς ενέπνευσε στό Συμβούλιο ή νομολογία του Δικαστηρίου και ιδίως οι αποφάσεις της 25ης Ιανουαρίου 1979 (Racke, 98/78, ECR σ. 69· Decker, 99/78, ECR σ. 101), κατά τις όποτες αναδρομικό αποτέλεσμα κοινοτικής πράξεως δύναται να δικαιολογηθεί κατ' εξαίρεση

«όταν τουτο απαιτείται από τόν επιδιωκόμενο σκοπό και όταν γίνεται προσηκόντως σεβαστή ή δικαιολογημένη έμπιστοσύνη των ενδιαφερομένων».

Οι δύο αυτές προϋποθέσεις έπληρούντο εν προκειμένω. Πράγματι ήταν αναγκαίο, χάριν του προέχοντος δημοσίου συμφέροντος, να εφαρμοσθεί κατά την περίοδο από 1ης μέχρι 25ης Απριλίου — δηλαδή μέχρι και της προηγούμενης της έναρξεως της ισχύος του κανονισμού — τό σύστημα των ΝΕΠ, συμπεριλαμβανομένων και των μειώσεων, όπως είχαν εφαρμοσθεί μέχρι της 31ης Μαρτίου 1980. Αφ' ετέρου, δέν έθιγη ή δικαιολογημένη έμπιστοσύνη. Τό σύστημα των μειώσεων επί πολλά έτη απέτελεσε αναπόσπαστο μέρος του συστήματος των ΝΕΠ και, συνεπώς, κανένας επιχειρηματίας δέν θά ήδυνάτο να έλπίζει δασίμως ότι θά κατηγορείτο. Τά προεκτεθέντα ενισχύονται από τό γεγονός ότι τόσο ή πρόταση της Επιτροπής περί παρατάσεως του κανονισμού 652/79 όσο και ο κανονισμός 846/80 και ή ανακοίνωσή του στους επιχειρηματίες την 9η Απριλίου 1980 προέβλεπαν την διατήρηση της μειώσεως χωρίς όποιαδήποτε τροποποίηση.

Υπό τις περιστάσεις αυτές, τό άρθρο 1 του κανονισμού 1011/80 πρέπει να έρμηνευθεί υπό την έννοια ότι ή φράση περί κεκτημένων άτομικών δικαιωμάτων αναφέρεται μόνο στα άτομικά δικαιώματα που απέκτήθησαν από ιδιώτη ή επιχείρηση δύναμει άτομικής αποφάσεως των δημοσίων αρχών Κράτους μέλους, ή όποια παρέχει στον ιδιώτη ή την επιχείρηση τό δικαίωμα να εισπράττει τά ΝΕΠ χωρίς μείωση.

Έν συμπεράσματι, τό Συμβούλιο προτείνει να δοθεί στό τρίτο έρώτημα ή άπάντηση

δι, καί κατά τήν περίοδο από 1ης μέχρι 25ης Ἀπριλίου 1980, τό σύστημα τών νομισματικῶν ἐξισωτικῶν ποσῶν, περιλαμβανομένης καί τῆς μειώσεως κατά 1,50 μονάδα, ἦταν ἐφαρμοστέο στό σύνολό του.

4. α) Ἡ Ἐπιτροπή, κατόπιν μιᾶς ιστορικής ἐπισκοπῆσεως τοῦ συστήματος τών μειώσεων, διευκρινίζει, ὅσον ἀφορᾷ τό *πρῶτο ἐρώτημα*, ὅτι τά ποσά τών ΝΕΠ προσδιορίζονται ἀπό τήν ἴδια, λαμβανομένων ὑπ' ὄψη τών μειώσεων καί ὅτι ἐναπόκειται ἐν συνεχείᾳ στά Κράτη μέλη νά χορηγοῦν ἢ νά εἰσπράττουν τά ΝΕΠ, στό ποσό πού καθορίσθη γιά τίς κατ' ἰδίαν συναλλαγές.

Ὅπως ἐπεδεδείχθη τό Δικαστήριό μέ τήν ἀπόφασή του τῆς 13ης Φεβρουαρίου 1979 (Granaria, 101/78, ECR σ. 623), οἱ κανονισμοί τῆς Κοινότητος τεκμαίρονται ἔγκυροι ἐφ' ὅσον χρόνο δέν ἔχει ἀναγνωρισθεῖ ἡ ἀκυρότητά τους ἀπό ἀρμόδιο δικαστήριό. Ἐπομένως, οἱ βρετανικές ἀρχές ὀφείλουν νά ἐφαρμόζουν τά ΝΕΠ πού καθορίζονται ἀπό τοὺς κανονισμούς τῆς Ἐπιτροπῆς, ὑπό τήν ἐπιφύλαξη προσφυγῆς περί ἀκυρώσεώς τους ὅσει τοῦ ἀρθροῦ 173 τῆς συνθήκης ΕΟΚ.

Στό πρῶτο ἐρώτημα ἐνδείκνυται, ἐπομένως, νά δοθεῖ ἡ ἀκόλουθη ἀπάντηση:

«Ἐφ' ὅσον χρόνο οἱ κανονισμοί 846/80 καί 967/80 τῆς Ἐπιτροπῆς δέν ἔχουν κηρυχθεῖ ἄκυροι δυνάμει τῆς συνθήκης, οἱ ἐθνικές ἀρχές ὑποχρεοῦνται νά ἐφαρμόζουν τά νομισματικά ἐξισωτικά ποσά πού καθορίζουν οἱ κανονισμοί αὐτοί.»

6) Τό *δεύτερο ἐρώτημα* θέτει ἕνα ζήτημα ἀρχῆς, πού ἀφορᾷ τίς ἐξουσίες καί τίς ὑποχρεώσεις τῆς Ἐπιτροπῆς κατά τήν διαχείριση τῆς κοινῆς γεωργικῆς πολιτικῆς,

ὅταν ὑφίσταται παράλειψη τοῦ Συμβουλίου καί, κατά συνέπεια, «νομικό κενό».

Ἡ θέσιση τοῦ κανονισμοῦ 846/80 ἀπό τήν Ἐπιτροπή συνιστᾷ ἔγκυρη ἀσκηση τών ἐξουσιῶν τῆς, δεδομένου ὅτι ἐπληροῦντο οἱ ἐξῆς προϋποθέσεις:

αα) Ὑπῆρχε νομικό κενό λόγω τῆς παραλείψεως τοῦ Συμβουλίου, τόν Μάρτιο τοῦ 1980, νά παρατείνει τήν ἰσχύ τοῦ κανονισμοῦ 652/79. Ἡ μή παράταση ἀφῆρσε τό νομικό ἔρεισμα τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ECU στήν κοινή γεωργική πολιτική, καί συνεπῶς, ἐξέλιπε ἕνα στοιχεῖο πού ἦταν οὐσιώδες γιά τόν προσδιορισμό τών ΝΕΠ.

Ἐπιστροφή στήν λογιστική μονάδα (ΕΛΜ), μέ ἀντίστροφη ἐφαρμογή τοῦ συντελεστοῦ πού προσδιορίσθη ἀπό τό ἀρθρο 1 τοῦ κανονισμοῦ 652/79, δέν ἦταν δυνατή, δεδομένου ὅτι ἡ ἀξία τοῦ ECU εἶχε στό μεταξὺ μεταδληθεῖ.

66) Ἡ Ἐπιτροπή εἶχε καί τήν ἐξουσία καί τήν ὑποχρέωση νά ἐνεργήσει προκειμένου νά ἐξασφαλισθεῖ ἡ συνέχεια στήν λειτουργία τῆς κοινῆς γεωργικῆς πολιτικῆς. Ἡ ἔννοια τῆς συνεχείας ἢ ἀνάλογες νομικές ἀρχές ἀναγνωρίζονται ἀπό τίς ἔννομες τάξεις περισσοτέρων τοῦ ἑνός Κρατῶν μελῶν. Ἐχουν ἐπίσης ἀναγνωρισθεῖ, ὡς ἕνα σημεῖο, καί ἀπό τήν νομολογία τοῦ Δικαστηρίου. Δυνάμει τῶν ἀρχῶν αὐτῶν, οἱ δημόσιες ἀρχές ὀφείλουν νά μεριμνοῦν γιά τήν κανονική καί συνεχή λειτουργία τῶν ὑπηρεσιῶν γιά τίς ὁποῖες εἶναι ὑπεύθυνες.

Τήν ἐξουσία καί τήν ὑποχρέωση ἐνεργείας πρὸς ἀποφυγὴ διαταραχῶν στήν κοινή γεωργική πολιτική, ὀφειλομένων σέ νομικό κενό, ἀπονέμει ἐπίσης στήν Ἐπιτροπή τό ἀρθρο 155 πρώτη περίπτωση τῆς συνθήκης. Πρὸς ὑποστήριξη τῆς ἀπόψεως αὐτῆς, ἡ Ἐπιτροπή ἐπικαλεῖται τήν ἀπόφαση τοῦ

Δικαστηρίου της 5ης Μαΐου 1981 (Επιτροπή κατά Ήνωμένου Βασιλείου, 804/79). Η αρμοδιότης της απορρέει, εξ άλλου, από τον κανονισμό 974/71, δυνάμει του οποίου η Επιτροπή υποχρεούται να καθορίζει τα ΝΕΠ και, συνεπώς, να μεριμνά για την συνέχιση της εϋρύθμου λειτουργίας του συστήματος των ΝΕΠ.

γγ) Η Επιτροπή ήσκησε νομίμως τις εξουσίες της με την προσωρινή και συντηρητική εφαρμογή του ECU και των μειώσεων που ίσχυαν την 31η Μαρτίου 1980. Η εφαρμογή αυτή ανταπεκρίνεται ταυτοχρόνως στην οικονομική πραγματικότητα και στο γεγονός ότι ο κανονισμός 652/79 συνέδεσε την εισαγωγή του ECU με την κατάρριξη των ΝΕΠ.

Άπεναντίας, δεν θά ήταν εφικτό να συνεχισθεί η εφαρμογή του ECU και του συστήματος καθορισμού των ΝΕΠ, επιστρέφοντας ταυτοχρόνως στο σύστημα των μειώσεων που εφηρμόζετο πριν από την έναρξη της ισχύος του κανονισμού 652/79, διότι με την λύση αυτή θά επήρχετο διάσπαση του κανονισμού στις διατάξεις του περί μειώσεων και στις διατάξεις του περί ECU.

Η Επιτροπή δεν ήδύνατο εξ άλλου να «παγώσει» τα ΝΕΠ στο τότε επίπεδό τους μέχρις ότου εκδοθεί η απόφαση του Συμβουλίου, διότι ένα τέτοιο πάγωμα δεν θά ελάμβανε υπ' όψη την άνοδο της στερλίνας στις αγορές συναλλάγματος.

δδ) Έν πάση περιπτώσει, η αναδρομική παράταση της ισχύος του κανονισμού 652/79 από τον κανονισμό 1011/80 επέκυρσε τα μέτρα που είχε εν τώ μεταξύ λάβει η Επιτροπή.

Κατά συνέπεια, η Επιτροπή προτείνει να δοθεί στο δεύτερο ερώτημα ή απάντηση ότι

εξετάση του κανονισμού 846/80 της Επιτροπής δεν απέκάλυψε κανένα στοιχείο ικανό να επηρεάσει το κύρος του.

γ) Ός προς το *τρίτο ερώτημα*, η Επιτροπή είναι της γνώμης ότι ο κανονισμός 1011/80 του Συμβουλίου είχε ως αποτέλεσμα να μεταθέσει αναδρομικώς την ήμερομηνία λήξεως της ισχύος του κανονισμού 652/79 στην 30ή Ιουνίου 1980.

Τά κριτήρια που είχε καθορίσει το Δικαστήριο στις αποφάσεις του της 25ης Ιανουαρίου 1979 (Racke και Deckes, άνωτέρω), ως προς το αναδρομικό αποτέλεσμα νομοθετικής πράξεως, επηρέηθησαν εν προκειμένω. Την παράταση της ισχύος του κανονισμού 652/79 επέβαλε ή ίδια ή αρχή της ασφαλείας του δικαίου, προκειμένου να πληρωθεί το ύφιστάμενο κενό. Οι επιχειρηματίες δεν ήταν δυνατό να έχουν οποιαδήποτε δικαιολογημένη εμπιστοσύνη ότι το σύστημα της μειώσεως, που είχε εφαρμογή από 1ης Απριλίου 1980, ήταν διάφορο εκείνου που είχε θέσει σε εφαρμογή ο κανονισμός 846/80, δεδομένου ότι τόσο οι προτάσεις της Επιτροπής περί θεσπίσεως ενός οριστικού γεωργο-νομισματικού συστήματος όσο και ή πρότασή της περί παρατάσεως του κανονισμού 652/79 είχαν αφήσει την μείωση αμετάκλητη.

Η Επιτροπή διευκρινίζει ότι ή φράση «χωρίς όμως να θίγονται τά ατομικά δικαιώματα που απέκτησαν οι επιχειρηματίες» ετέθη προληπτικώς, γιά να καλύψει τό ενδεχόμενο τροποποιήσεως από τό Συμβούλιο του συστήματος των μειώσεων που ίσχυε δυνάμει του κανονισμού 652/79. Στην προκειμένη περίπτωση, δεν έκτθη κανένα ατομικό δικαίωμα.

Η Επιτροπή προτείνει, συνεπώς, να δοθεί ή ακόλουθη απάντηση στο τρίτο ερώτημα:

«Τό άρθρο 1 του κανονισμού 1011/80 του Συμβουλίου πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι παρατείνει την ισχύ του κανονισμού 652/79 με ούσιαστική ισχύ από 1ης 'Απριλίου 1980. Η διάταξη αυτή δεν επηρεάζει τα νοσματικά εξισωτικά ποσά που εφαρμόζονται σύμφωνα με τις διατάξεις των κανονισμών 846/80 και 967/80 της 'Επιτροπής.»

III — Προφορική διαδικασία

Στήν συνεδρίαση της 20ης 'Ιανουαρίου 1982 ανέπτυξαν προφορικώς τις παρατηρήσεις τους και άπλητησαν στίς ερωτήσεις του

Δικαστηρίου ή εταιρία Staple Dairy Products Limited, εκπροσωπούμενη από τον D. Vaughan, Queen's Counsel, ή βρετανική κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον Lord Mackay of Clashfern, Queen's Counsel, τον F. Jacobs, Barrister, και τον W. Godwin, ή γαλλική κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον G. Guillaume, τό Συμβούλιο των Εύρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενο από τον νομικό του σύμβουλο B. Schloh, και ή 'Επιτροπή των Εύρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον R. Wainwright, μέλος της νομικής της υπηρεσίας.

Ο γενικός εισαγγελεύς ανέπτυξε τίς προτάσεις του στήν συνεδρίαση της 16ης Μαρτίου 1982.

Σκεπτικό

- 1 Μέ διάταξη της 2ας Μαρτίου 1981, περιελθούσα στό Δικαστήριο την 10η 'Απριλίου 1981, τό High Court of Justice υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της συνθήκης ΕΟΚ, τρία προδικαστικά έρωτήματα ως πρός την έρμηνεία του άρθρου 5 του κανονισμού 652/79 του Συμβουλίου, της 29ης Μαρτίου 1979, περί των συνεπειών του εύρωπαϊκού νομισματικού συστήματος στό πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής (ΟJ 1979, L 84, σ. 1), όπως έτροποποιήθη από τούς κανονισμούς του Συμβουλίου 1264/79 της 25ης 'Ιουνίου 1979 (ΟJ 1979, L 161, σ. 1) και 1011/80 της 23ης 'Απριλίου 1980 (ΟJ 1980, L 108, σ. 3), καθώς επίσης και ως πρός τό κύρος του κανονισμού 846/80 της 'Επιτροπής, της 2ας 'Απριλίου 1980, περί τροποποίησης του κανονισμού (ΕΟΚ) 2140/79 όσον άφορά την κατάργηση, ως πρός τό 'Ηνωμένο Βασίλειο, των νομισματικών εξισωτικών ποσών σέ όρισμένους τομείς και την είσαγωγή τους σέ άλλους τομείς (ΟJ 1980, L 91, σ. 1).
- 2 Τά έρωτήματα αυτά άνέκυψαν στό πλαίσιο μιās άγωγής άσκηθείσης από την άγγλική εταιρία Staple Dairy Products Limited κατά του Intervention Board for Agricultural Produce, άρχής άρμοδίας, μεταξύ άλλων, γιά την καταβολή ποσών χορηγούμενων από την Κοινότητα γιά τούς σκοπούς της κοινής γεωργικής πολιτικής. Η έναγούσα έζήγαγε, μεταξύ της 1ης και της 26ης 'Απριλίου 1980, γαλακτοκομικά προϊόντα από τό 'Ηνωμένο Βασίλειο πρός άλλα Κράτη μέλη. Τό

Intervention Board for Agricultural Produce της έχορήγησε για τις εξαγωγές αυτές νομισματικά εξισωτικά ποσά (NEΠ) προβλεπόμενα από τον κανονισμό 846/80 της Έπιτροπής, με τον οποίο καθορίσθηκαν τα NEΠ σε σχέση με την ευρωπαϊκή νομισματική μονάδα, γνωστή ως «ECU», έλαβε δέ υπ' όψη τις μειώσεις (franchises) που εισήχθησαν από τον κανονισμό 652/79 του Συμβουλίου, οι οποίες στην περίπτωση αυτή ήταν ίσες προς 1,50 μονάδες.

- 3 Τό σύστημα των μειώσεων, τό οποίο ίσχυσε υπό διάφορες μορφές από τό 1974, συνίσταται στην μείωση κατά έναν όρισμένο συντελεστή της νομισματικής διαφοράς που χρησιμοποιείται για τον καθορισμό των NEΠ προκειμένου νά αποφευχθεί ή υπερβολική αποζημίωση κατά την εφαρμογή τους. Τό σύστημα διετηρήθη από τον προαναφερθέντα κανονισμό 652/79 του Συμβουλίου, ό οποίος, κατόπιν της δημιουργίας του ευρωπαϊκού νομισματικού συστήματος, αντικατέστησε την λογιστική μονάδα με τό ECU κατά την εφαρμογή της κοινής γεωργικής πολιτικής. Ό συντελεστής της μείωσης που καθορίσθη από τον κανονισμό αυτό ήταν κατά τον κρίσιμο χρόνο ίσος προς 1,50 μονάδες για τά Κράτη μέλη, όπως τό Ένωμένο Βασίλειο, τά νομίσματα των οποίων δέν συμμετείχαν στό ευρωπαϊκό νομισματικό σύστημα.
- 4 'Η ισχύς του κανονισμού 652/79, ό οποίος άρχικώς ήταν εφαρμοστέος μέχρι της 30ής Ιουνίου 1979, παρτάθη μέχρι της 31ης Μαρτίου 1980, όποτε έξέπνευσε, δεδομένου ότι τό Συμβούλιο δέν είχε εγκαίρως υιοθετήσει τις προτάσεις της Έπιτροπής περί παγίωσης των ισχυουσών γεωργο-νομισματικών διατάξεων ή άλλως περί παρατάσεως της ισχύος του κανονισμού μέχρι της 30ής Ιουνίου 1980.
- 5 Τήν 2α Άπριλίου 1980, όμως, κατόπιν μεταβολής της άξιας της στερλίνας, ή Έπιτροπή εξέδωσε τον προαναφερθέντα κανονισμό 846/80, με τον οποίο εισήγαγε, μεταξύ άλλων, καί για τον γαλακτοκομικό τομέα, θετικά NEΠ όσον αφορά τό Ένωμένο Βασίλειο, διατηρώντας πάντως τον τρόπο υπολογισμού σε σχέση με τό ECU καί την μείωση κατά 1,50 μονάδες. Ό κανονισμός αυτός, ό οποίος άρχισε νά ισχύει την 7η Άπριλίου 1980, αντικατεστάθη, κατόπιν νέας μεταβολής της άξιας όρισμένων νομισμάτων, μεταξύ των οποίων καί ή στερλίνα, από τον κανονισμό 967/80 της Έπιτροπής, της 18ης Άπριλίου 1980, περί τροποποίησης των νομισματικών εξισωτικών ποσών (ΟJ 1980, L 103, σ. 1), ό οποίος διετήρησε την ίδια μέθοδο υπολογισμού καί την ίδια μείωση, κατήργησε όμως τά θετικά NEΠ που είχαν εφαρμογή στό Ένωμένο Βασίλειο για τους περισσότερους τομείς, περιλαμβανομένου καί του γαλακτοκομικού τομέως με την αίτιολογία ότι τά υπολογιζόμενα κατά τον τρόπο αυτό ποσά ήταν άμελητέα έν σχέσει προς την μέση άξία των οικείων προϊόντων.

- 6 Στις αίτιολογικές σκέψεις των κανονισμών 846/80 και 967/80 αναφέρεται ότι «γιά να αποφευχθεί ένα κενό στο σύστημα, πού θά οδηγούσε ιδίως στην αύξηση ή στην επανεισαγωγή των νομισματικών εξισωτικών ποσών για όρισμένα Κράτη μέλη, παρίσταται αναγκαίο, εν όψει του προέχοντος δημοσίου συμφέροντος και ως προληπτικό μέτρο μέχρις ότου τό Συμβούλιο αποφασίσει όριστικώς επί του θέματος, νά συνεχισθεί ή εφαρμογή του συστήματος υπό την παρούσα μορφή του, δηλαδή μέ τόν υπολογισμό των νομισματικών εξισωτικών ποσών σέ σχέση μέ τό ECU και λαμβάνοντας υπ' όψη τίς μειώσεις πού προβλέπονται από τόν κανονισμό (ΕΟΚ) 652/79». Υπό τό ίδιο πνεύμα, ή Έπιτροπή έδημοσίευσε, τήν 9η Άπριλίου 1980, μία ανακοίνωση στην Έπίσημη Έφημερίδα (ΟJ 1980, C 87, σ. 12).
- 7 Μόλις τήν 23η Άπριλίου 1980 εξέδωσε τό Συμβούλιο τόν κανονισμό 1011/80 περί τροποποιήσεως του κανονισμού (ΕΟΚ) 652/79 περί των συνεπειών του εύρωπαϊκού νομισματικού συστήματος στό πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής (ΟJ 1980, L 108, σ. 3). Τό άρθρο 1 του κανονισμού αυτού παρατείνει, μέ ούσιαστική ισχύ από 1ης Άπριλίου 1980, τόν κανονισμό 652/79 μέχρι της 30ης Ίουνιου 1980, «χωρίς όμως νά θίγονται τά άτομικά δικαιώματα πού απέκτησαν οί έπιχειρηματίες». Η τυπική ισχύς του κανονισμού άρχισε τήν 26η Άπριλίου 1980, ήμερομηνία της δημοσιεύσεώς του στην Έπίσημη Έφημερίδα.
- 8 Υπό τίς συνθήκες αυτές, ή εταιρία Staple Dairy Products Limited υποστηρίζει ότι γιά τίς εξαγωγές γαλακτοκομικών προϊόντων από τό Ήνωμένο Βασίλειο πρός άλλα Κράτη μέλη, πού έπραγματοποιήθηκαν μεταξύ της 1ης και της 26ης Άπριλίου 1980, τά χορηγούμενα ΝΕΠ δέν έπρεπε νά υποβληθούν σέ καμμία μείωση. Γιά τόν λόγο αυτό ήσκησε άγωγή ενώπιον του High Court μέ τήν όποία ζητεί κυρίως νά αναγνωρισθεί ότι έδικαιούτο νά λάβει νομισματικά εξισωτικά ποσά χωρίς μείωση.
- 9 Κρίνοντας ότι γιά τήν έκδοση της αποφάσεώς του ήταν αναγκαία μία απόφαση του Δικαστηρίου, τό High Court υπέβαλε τά ακόλουθα προδικαστικά έρωτήματα:

«1) Έν όψει της ήμερομηνίας πού όρισε τό άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΟΚ) 652/79 του Συμβουλίου, όπως έτροποποιήθη από τό άρθρο 1 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1264/79 του Συμβουλίου, είχαν υποχρέωση οί αρμόδιες άρχές του Ήνωμένου Βασιλείου, ως πρός τίς συναλλαγές πού έπραγματοποιήθηκαν από 1ης Άπριλίου 1980 μέχρι και 26ης Άπριλίου 1980, νά κατα-

βάλλουν νομισματικά εξισωτικά ποσά επί των εξαγωγών γαλακτοκομικών προϊόντων από το Ήνωμένο Βασίλειο προς άλλα Κράτη μέλη των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, χωρίς να προβαίνουν σε μείωσή τους κατά 1,50 μονάδες;

2) Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 846/80 της Επιτροπής, ο οποίος εξεδόθη μετά την ήμερομηνία που όρισε το άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΟΚ) 652/79 του Συμβουλίου, όπως τροποποιήθηκε κατά τα ανωτέρω, είναι άκυρος λόγω αναρμοδιότητας ή για οποιονδήποτε άλλο λόγο, κατά το μέτρο κατά το οποίο προέβλεπε, πριν από την δημοσίευση του κανονισμού (ΕΟΚ) 1011/80 του Συμβουλίου, την μείωση κατά 1,50 μονάδες των νομισματικών εξισωτικών ποσών που είναι καταβλητέα επί των εξαγωγών γαλακτοκομικών προϊόντων από το Ήνωμένο Βασίλειο προς άλλα Κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας;

3) Όσον αφορά το άρθρο 1 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1011/80 του Συμβουλίου:

α) Τί αποτέλεσμα έχει η διάταξη αυτή όσον αφορά τις συναλλαγές που επραγματοποιήθηκαν στο πλαίσιο των εξαγωγών γαλακτοκομικών προϊόντων από το Ήνωμένο Βασίλειο προς άλλα Κράτη μέλη κατά την περίοδο μεταξύ 1ης Απριλίου και 26ης Απριλίου 1980;

6) Ποιά είναι η φύση των ατομικών δικαιωμάτων των επιχειρηματιών που αναφέρονται στο άρθρο αυτό, πώς και υπό ποιές συνθήκες αποκτώνται τέτοια δικαιώματα, και με ποιό τρόπο δύναται να αποφευχθεί ή παραβίασή τους;»

10 Ένδεικνυται να εξετασθεί πρώτα το τρίτο ερώτημα, με το οποίο κατ' ουσία ερωτάται αν το άρθρο 1 του κανονισμού 1011/80 του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 1980, έχει ως αποτέλεσμα την αναδρομική επικύρωση της εφαρμογής νομισματικών εξισωτικών ποσών από την αρμοδία εθνική αρχή επί των εξαγωγών γαλακτοκομικών προϊόντων από το Ήνωμένο Βασίλειο προς άλλα Κράτη μέλη, πραγματοποιηθεισών μεταξύ της 1ης και της 25ης Απριλίου 1980, δηλαδή της προηγούμενης της ήμερομηνίας έναρξης της ισχύος του κανονισμού 1011/80, ποσών χορηγηθέντων σύμφωνα με τον κανονισμό 846/80 της Επιτροπής, λαμβανομένης ιδίως υπ' όψη της επιφυλάξεως που περιέχεται στην διάταξη αυτή, ως προς τα ατομικά δικαιώματα που απέκτησαν οι επιχειρηματίες.

11 Η ενάγουσα στην κυρία δίκη υπεστήριξε ότι η διάταξη αυτή είναι ανίσχυρη, ως παράγουσα παράνομο αναδρομικό αποτέλεσμα, καθ' ό μέτρο καλύπτει και τις εξαγωγές που επραγματοποιήθηκαν κατά την προαναφερθείσα περίοδο.

- 12 'Επί του θέματος αυτού, τό Δικαστήριο ἔχει ἤδη δεχθῆι μέ ἀποφάσεις του τῆς 25ης Ἰανουαρίου 1979 (Racke, 98/78, ECR σ. 69 καί Decker, 99/78, ECR σ. 101) ὅτι, καίτοι κατὰ γενικό κανόνα ἡ ἀρχή τῆς ἀσφαλείας τοῦ δικαίου δέν ἐπιτρέπει νά ἀνατρέχει ἡ ἑναρξή τῆς χρονικῆς ἰσχύος μιᾶς κοινοτικῆς πράξεως σέ ἡμερομηνία προγενέστερη τῆς δημοσιεύσεώς της, συγχωρεῖται ἐξαίρεση ὅταν τοῦτο ἀπαιτεῖται ἀπό τόν ἐπιδιωκόμενο σκοπό καί ὅταν γίνεται προσηκόντως σεβαστή ἡ δικαιολογημένη ἐμπιστοσύνη τῶν ἐνδιαφερομένων. Οἱ προϋποθέσεις αὐτές συντρέχουν ἐν προκειμένῳ.
- 13 Πράγματι, ὅσον ἀφορᾷ τήν πρώτη προϋπόθεση, διαπιστώνεται ὅτι ὁ ἐπιδιωκόμενος σκοπός ἀπαιτοῦσε τήν ἐπαναθέσπιση τοῦ συστήματος πού καθιερώθη ἀπό τόν κανονισμό δάσεως 652/79 μέ οὐσιαστική ἰσχύ ἀπό 1ης Ἀπριλίου 1980. Ὁ κανονισμός αὐτός εἰσήγαγε ἕνα σύνολο μέτρων πού ἀφοροῦσαν τό εὐρωπαϊκό νομισματικό σύστημα στό πλαίσιο τῆς κοινῆς γεωργικῆς πολιτικῆς. Τά μέτρα αὐτά ἀποτελοῦν ἀδιαίρετο σύνολο, πού περιλαμβάνει τόσο τήν ἀντικατάσταση τῆς λογιστικῆς μονάδος μέ τό ECU, κατὰ τήν ἐφαρμογή τῆς κοινῆς γεωργικῆς πολιτικῆς, ὅσο καί τήν καθιέρωση τῆς μειώσεως μέ σκοπό τήν ἀποφυγή τῶν στρεβλώσεων τῶν τιμῶν, συγχρόνως δέ καί τήν δαθμιαία κατάργηση τῶν NEΠ.
- 14 Ὑπό τίς συνθήκες αὐτές, ἡ ἐπαναθέσπιση τοῦ καθεστώτος πού καθιερώθη ἀπό τόν κανονισμό 652/79 μέ ἰσχύ γιά τό μέλλον μόνον, ὄχι δέ καί γιά τήν περίοδο πού περιλαμβάνεται μεταξύ τῆς 1ης καί τῆς 25ης Ἀπριλίου 1980, θά εἶχε ὡς ἐπακόλουθο ὄχι μόνο τήν ἀναστολή τῆς ἐφαρμογῆς τῆς μειώσεως κατὰ τήν περίοδο αὐτή, ἀλλά καί τήν ἀναστολή, κατὰ τήν ἴδια περίοδο, τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ECU, κατὰ συνέπεια δέ, τή χρήση τῆς λογιστικῆς μονάδος γιά τόν ὑπολογισμό τῶν ποσῶν στό πλαίσιο τῆς κοινῆς γεωργικῆς πολιτικῆς. Δεδομένου ὅτι ἡ χρήση αὐτῆς τῆς λογιστικῆς μονάδος ἔπρεπε νά γίνῃ μέ τήν ἀναμετατροπή τῶν ποσῶν πού εἶχαν στό μεταξύ καθορισθεῖ σέ ECU, μέσω τῆς ἀναστροφῆς τοῦ συντελεστοῦ μετατροπῆς πού προέβλεπε ὁ κανονισμός 652/79, δηλαδή χωρίς νά ληφθοῦν ὑπ' ὄψη οἱ μεταβολές τῆς ἀξίας τοῦ ECU πού εἶχαν ἐπέλθει ἐν τῷ μεταξύ, θά διεκόπτετο ἡ διαφύλαξη τῶν γεωργικῶν τιμῶν, γεγονός πού θά ἠδύνατο νά προκαλέσει διαταραχές τοῦ γεωργο-νομισματικοῦ συστήματος στό σύνολό του.
- 15 Ἀφ' ἑτέρου, ὁ σεβασμός τῆς δικαιολογημένης ἐμπιστοσύνης τῶν ἐνδιαφερομένων, δεύτερη ἀπό τίς προϋποθέσεις πού πρέπει νά συντρέχουν γιά νά δύναται μιά κοινοτική πράξη νά παραγάγει ἀποτελέσματα σέ χρόνο προγενέστερο τῆς ἐνάρξεως ἰσχύος της, διεσφαλίσθη ἐν προκειμένῳ δεόντως. Πράγματι, ἡ ἐπικρατοῦσα τότε κατάσταση δέν ἐπέτρεπε στούς ἐνδιαφερομένους ἐπιχειρηματίες νά

ἀναμένουν τήν κατάργηση τοῦ συστήματος μειώσεων μετά τήν 31η Μαρτίου 1980. Ἀπεναντίας, τόσο τό ἱστορικό τῆς ρυθμίσεως ὅσο καί ἡ ἔκταση ἐφαρμογῆς τῆς καί ὁ ἐπιδιωκόμενος σκοπός ἐπέτρεπαν στούς ἐπιχειρηματίες νά συναγάγουν τό συμπέρασμα ὅτι ἡ μείωση, ἡ ὁποία ἐπὶ ἔτη ἀποτελοῦσε καθιερωμένο χαρακτηριστικό τοῦ συστήματος τῶν ΝΕΠ, θά διετηρεῖτο ἐπὶ ἄρκετό χρονικό διάστημα. Τό ἴδιο συμπέρασμα δύναται νά συναχθεῖ καί ἀπό τίς προτάσεις τίς ὁποῖες ὑπέβαλε ἡ Ἐπιτροπὴ στό Συμβούλιο τόν Φεβρουάριο καί τόν Μάρτιο τοῦ 1980 καί οἱ ὁποῖες ἀπέδλεπαν σαφῶς στήν διατήρηση τοῦ συστήματος, ἔστω καί μέ ἐλαφρὲς τροποποιήσεις, καθὼς καί ἀπό τοὺς κανονισμοὺς 846/80, τῆς 2ας Ἀπριλίου 1980, καί 967/80, τῆς 18ης Ἀπριλίου 1980, τῆς Ἐπιτροπῆς καί ἀπὸ τήν ἀνακοίνωση πού ἐδημοσίευσε ἡ Ἐπιτροπὴ τήν 9η Ἀπριλίου 1980.

- 16 Ὑπενθυμίζεται ἐξ ἄλλου ὅτι ὁ κανονισμὸς 846/80 τῆς Ἐπιτροπῆς, ὅπως προκύπτει ἀπὸ τίς αἰτιολογικὲς σκέψεις του, εἰσήγαγε θετικὰ ΝΕΠ σέ ὀρισμένους τομεῖς· μεταξύ τῶν ὁποίων καί ὁ γαλακτοκομικὸς τομεὺς. Δεδομένου ὅτι ὁ κανονισμὸς 1011/80 τοῦ Συμβουλίου εἶχε ὡς ἀποτέλεσμα τήν ἀναδρομικὴ ἐπικύρωση τῶν διατάξεων αὐτῶν, δύναται ἀκόμη λιγότερο νά θεωρηθεῖ ὅτι παρέδωσε τήν δικαιολογημένη ἐμπιστοσύνη τῶν ἐξαγωγέων, οἱ ὁποῖοι, χωρὶς αὐτὴ τὴ ρύθμιση, δὲν θά ἐλάμβαναν νομίμως οἰοδήποτε νομισματικὸ ἐξισωτικὸ ποσό.
- 17 Ὑπὸ τό φῶς τῶν ἀνωτέρω σκέψεων ἐνδείκνυται νά ἐξετασθεῖ τό περιεχόμενο καί ἡ ἔκταση ἐφαρμογῆς τῆς ἐπιφυλάξεως πού περιέχεται στό ἄρθρο 1 τοῦ κανονισμοῦ 1011/80, ὅσον ἀφορᾷ τὰ ἀτομικὰ δικαιώματα πού ἐκτῆθησαν ἀπὸ τοὺς ἐπιχειρηματίες. Ἡ ἐνάγουσα στήν κυρία δίκη ὑποστηρίζει ὅτι ἡ ἐπιφυλάξη αὐτὴ πρέπει νά νοηθεῖ ὡς παρέχουσα κατὰ γενικὸ τρόπο στοὺς εισαγωγεῖς τό δικαίωμα νά τύχουν μεταχειρίσεως συμφώνου πρὸς μόνη τὴ νομοθεσία ἡ ὁποία ἴσχυε κατὰ τήν ἐξαγωγή, μέ συνέπεια οἱ ἐξαγωγέες, τίς ὁποῖες ἐπραγματοποίησαν μεταξύ τῆς 1ης καί τῆς 25ης Ἀπριλίου 1980, νά μὴ ὑπόκεινται στήν μείωση.
- 18 Μία τέτοια ἐρμηνεία, ἀποκλείουσα οἰαδήποτε ἀναδρομικότητα τοῦ κανονισμοῦ 1011/80, δὲν δύναται νά γίνῃ δεκτὴ. Ἔρχεται σέ ἀντίθεση πρὸς τήν σαφὴ διατύπωση τοῦ κανονισμοῦ καί θά παρέδλαπτε τήν πρακτικὴ ἀποτελεσματικότητά του, διακυβεύοντας τήν ὁμαλὴ λειτουργία τοῦ συστήματος.
- 19 Ἡ ἀναφορά τοῦ κανονισμοῦ 1011/80 στὰ ἀτομικὰ δικαιώματα πού ἐκτῆθησαν ἀπὸ τοὺς ἐπιχειρηματίες ἀνάγεται μόνο στὰ δικαιώματα πού συνεστήθησαν ὀριστικὰ ὑπὲρ τῶν ἐπιχειρηματιῶν αὐτῶν μέ ἀτομικὲς ἀποφάσεις ληφθεῖσες μεταξύ τῆς 1ης καί τῆς 25ης Ἀπριλίου 1980 ἀπὸ τήν ἀρμοδία ἐθνικὴ ἀρχή.

- 20 Συνεπώς, ή απάντηση στο τρίτο έρώτημα πρέπει νά είναι ότι τό άρθρο 1 του κανονισμού 1011/80 του Συμβουλίου, τής 23ης 'Απριλίου 1980, έπεκύρωσε αναδρομικώς τήν έφαρμογή από τήν άρμοδία έθνική άρχή νομισματικών έξισωτικών ποσών επί των εξαγωγών γαλακτοκομικών προϊόντων από τό 'Ηνωμένο Βασίλειο προς άλλα Κράτη μέλη, πραγματοποιηθεισών μεταξύ τής 1ης καί τής 25ης 'Απριλίου 1980, ποσών τά όποια χορηγούνται σύμφωνα μέ τόν κανονισμό 846/80 τής 'Επιτροπής, δηλαδή σέ σχέση μέ τό ECU καί λαμβανομένης ύπ' όψη τής μειώσεως κατά 1,50 μονάδες, υπό τήν επιφύλαξη πάντως των δικαιωμάτων πού συνεστήθησαν όριστικώς ύπέρ όρισμένων επιχειρηματικών μέ άτομικές αποφάσεις ληφθείσες μεταξύ τής 1ης καί τής 25ης 'Απριλίου 1980 από τήν άρμοδία έθνική άρχή.
- 21 Λαμβανομένης ύπ' όψη τής απαντήσεως πού έδόθη στο τρίτο έρώτημα, παρέλκει ή απάντηση στο πρώτο καί στο δεύτερο έρώτημα.

'Επί των δικαστικών έξόδων

Τά έξοδα στά όποια υπεβλήθησαν ή βρετανική κυβέρνηση, καθώς καί τό Συμβούλιο καί ή 'Επιτροπή, πού κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δέν αποδίδονται. Δεδομένου ότι ή παρούσα διαδικασία έχει ως προς τούς διαδίκους τής κυρίας δίκης τόν χαρακτήρα παρεμπίπτοντος, πού άνέκυψε ένώπιον του έθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό έναλόκεται νά αποφανθεί επί των δικαστικών έξόδων.

Διά ταύτα

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

κρίνοντας επί των έρωτημάτων πού του υπεβλήθησαν από τό High Court of Justice, μέ διάταξη τής 2ας Μαρτίου 1981, αποφαινείται:

Τό άρθρο 1 του κανονισμού 1011/80 του Συμβουλίου, τής 23ης 'Απριλίου 1980, έπεκύρωσε αναδρομικώς τήν έφαρμογή από τήν άρμοδία έθνική άρχή νομισματικών έξισωτικών ποσών επί των εξαγωγών γαλακτοκομικών προϊόντων από τό 'Ηνωμένο Βασίλειο προς άλλα Κράτη μέλη, πραγματοποιηθεισών μεταξύ τής 1ης καί τής 25ης 'Απριλίου 1980, ποσών τά όποια χορηγούνται σύμφωνα μέ τόν κανονισμό 846/80 τής 'Επιτροπής, δηλαδή σέ σχέση

μέ το ECU και λαμβανομένης υπ' όψη της μειώσεως κατά 1,50 μονάδες, υπό την επιφύλαξη πάντως των δικαιωμάτων που συνεστήθησαν οριστικώς υπέρ ορισμένων επιχειρηματιών με άτομικές αποφάσεις ληφθείσες μεταξύ της 1ης και της 25ης 'Απριλίου 1980 από την αρμοδία έθνική αρχή.

Mertens de Wilmars	Bosco	Touffait
Due	Pescatore	Mackenzie Stuart
Koopmans	Everling	Χλωρός
		O'Keeffe
		Grévisse

Έδημοσιεύθη σέ δημοσία συνεδρίαση στό Λουξεμβούργο στίς 19 Μαΐου 1982.

Ο γραμματεός

P. Heim

Ο πρόεδρος

J. Mertens de Wilmars

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΩΣ
SIR GORDON SLYNN
ΠΟΥ ΑΝΕΠΤΥΧΘΗΣΑΝ ΣΤΙΣ 16 ΜΑΡΤΙΟΥ 1982 ¹

*Κύριε πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,*

Η Staple Dairy Products Limited είναι μία άγγλική εταιρία που επιδίδεται στό διεθνές έμπόριο γαλακτοκομικών προϊόντων. Τό Intervention Board for Agricultural Produce είναι ή άρμοδία κατά τό δίκαιο του Ένωμένου Βασιλείου αρχή για την καταβολή στους επιχειρηματίες χρηματικών ποσών χορηγουμένων από την Εύρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα στό πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής.

ποσότητες γαλακτοκομικών προϊόντων από τό Ένωμένο Βασίλειο πρός άλλα Κράτη μέλη της Εύρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας. Κατά την εποχή εκείνη ή στερλίνα είχε ανατιμηθεί έν σχέσει πρός την αντιπροσωπευτική της τιμή σέ τέτοιο βαθμό ώστε κατέστη αναγκαίο νά καταβάλλονται θετικά νομισματικά έξισωτικά ποσά για συναλλαγές στους περισσότερους τομείς γεωργικών προϊόντων, περιλαμβανομένου και του γαλακτοκομικού τομέως.

Μεταξύ της 1ης 'Απριλίου 1980 και της 26ης 'Απριλίου 1980, ή εταιρία έξήγαγε

Τό άρθρο 2 παράγραφος 1 του κανονισμού 974/71 του Συμβουλίου, της 12ης Μαΐου

1 — Μετάφραση από τά άγγλικά.